

Konsernijohtoon kannanotto työntajajärjestön ja työehtosopimuksen valintaan / Ääneseudun Asunnot Oy

KH 25.11.2024

1009/00.01.00.03/2020

Äänekosken kaupungin konserniohjeen 6.3 luvun (Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa) 1–2 kappaleessa on määrätty seuraavaa:

”Tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan kanta tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Velvollisuus omistajan kannan eli ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön hallituksella, hallituksen puheenjohtajalla, toimitusjohtajalla tai vastaavalla. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että omistajan kanta asiaan on haettu ja että kanta kirjataan pöytäkirjaan siinä hallituksen kokouksessa, jossa asiasta päätetään.

”Kaupungin kanta haetaan konsernijohtolta. Konsernijohto päättää kaupungin kannasta toimielimen tai viranhaltijan päätöksellä.”

Sanotun luvun 3 kappaleen perusteella kanta on haettava muun muassa työntajajärjestön valinnasta ja noudatettavasta työehtosopimuksesta.

Konserniohje on hyväksytty valtuuston 14.6.2021 (61 §) tekemällä päätöksellä ja se on ollut voimassa 1.7.2021 lukien.

Kaupungin kokonaan omistama Ääneseudun Asunnot Oy on 4.11.2024 toimittanut kaupungille kirjelmän, jossa se pyytää omistajan kannanottoa noudatettavasta työehtosopimuksesta ja työntajajärjestön valinnasta yhtiön palveluksessa olevan toimistohenkilöstön osalta.

Ääneseudun Asunnot Oy on tällä hetkellä jäsenenä kahdessa työntajajärjestössä, Avaintyöntajat AVAINTA ry:ssä ja Kiinteistötyöntajat ry:ssä. Yhtiö noudattaa Avaintyöntajien tekemää Avaintes-työehtosopimusta toimistohenkilöstönsä osalta. Sopimuksen piirissä on viisi työntekijää ja lisäksi toimitusjohtajan johtajasopimuksessa viitataan tähän työehtosopimukseen.

Toisaalta yhtiö noudattaa samanaikaisesti Kiinteistötyöntajien tekemää kiinteistöpalvelualan työntekijöitä koskevaa työehtosopimusta kiinteistöhoitajien ja siivoojien osalta. Näitä työntekijöitä yhtiössä on 14.

Kysymys työntajajärjestön ja noudatettavan työehtosopimuksen valinnasta on muodostunut ajankohtaiseksi siksi, että Avaintyöntajien toiminta päättyy 31.12.2024. Avaintyöntajat perustettiin vuonna 1993 kuntien ja kuntayhtymien tytäryhteisöiden tarpeita varten ja sen nimenä vuoteen 2014 saakka oli Palvelulaitosten työntajayhdistys ry. Yhdistyksen perustamisen taustalla oli se, että kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun

lain (254/1993) mukaan kuntien ja kuntayhtymien edunvalvonnasta työmarkkina-asioissa huolehtinut Kunnallinen työmarkkinalaitos ei voinut toimia niiden tytäryhteisöiden työnantajajärjestönä.

Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annettu laki on kumottu vuonna 2021 säädetyllä kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä annetulla lailla (630/2021), joka tuli voimaan 1.7.2021. Lain 2 §:n mukaan siinä tarkoitettujen työnantajien työnantajaedunvalvojana toimii julkisoikeudellinen yhteisö Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, jonka jäsenyhteisöinä lain 4 §:n 1 momentin mukaan ovat kunnat ja hyvinvointialueet sekä kuntayhtymät ja hyvinvointiyhtymät.

Huomattavaa on, että uuden lain 4 §:n 2 momentin perusteella myös KT:n jäsenyhteisöjen määräysvallassa olevat osakeyhtiöt, osuuskunnat ja säätiöt voivat olla KT:n jäsenyhteisöjä siten kuin sanotussa momentissa on tarkemmin säädetty.

Avaintyöntajat ja KT ovat suositelleet Avaintyöntajien jäsenille liittymistä KT:n jäseneksi.

Ääneseudun Asunnot Oy:n toimitusjohtajan esityksenä on, että yhtiö liittyisi KT:n jäseneksi ja ottaisi käyttöön KT:n tekemän soveltuvan työehtosopimuksen toimistohenkilöstönsä osalta. Yhtiö kuitenkin jatkaisi myös Kiinteistötyönantajien jäsenenä ja noudattaisi vastaisuudessakin sen työehtosopimusta kiinteistöhoitajien ja siivoojien osalta.

Sekä KT:n että Kiinteistötyönantajien puolelta on mahdollista, että jäsenenä oleva osakeyhtiö, osuuskunta tai säätiö kuuluu myös muuhun työnantajajärjestöön ja noudattaa jonkin henkilöstöryhmän kohdalla muun järjestön työehtosopimusta.

Työnantajajärjestön ja työehtosopimuksen valinta voi vaikuttaa henkilöstön työehtoihin jopa merkittävästi. Työehtosopimusten välillä on eroja koskien esimerkiksi vuosilomaoikeutta, säännöllistä työaika ja sairausajan palkallisuutta. Joissakin työehtosopimuksissa on myös sovittu asioista, joita toisissa ei käsitellä lainkaan. Nyt puheena olevassa tilanteessa on todettava, että toisaalta Avaintyöntajien ja KT:n ja toisaalta Kiinteistötyönantajien työehtosopimukset poikkeavat toisistaan muun muassa vuosilomaoikeuden laajuuden suhteen ja myös sairausajan palkkaetuksissa on eroja.

Asiassa on kiinnitettävä riittävää huomiota saman työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden keskinäiseen yhdenvertaisuuteen ja kokemukseen oikeudenmukaisuudesta. Tältä kannalta ei välttämättä ole yksinkertaista perustella sellaista pysyvää tilannetta, jossa saman työnantajan eri henkilöstöryhmät nauttivat merkittävästi toisistaan poikkeavia vuosiloma- ja muita etuja.

Lisäksi voidaan kiinnittää huomiota siihen, missä määrin tärkeänä Äänekosken kaupunki pitää eri tytäryhteisöidensä henkilöstöjen välistä yhdenvertaisuutta ja yhdenmukaisia linjauksia. Kaupungin

kokonaan omistamat Proavera Oy ja Äänekosken Kiinteistöhoito Oy ovat yksinomaan Kiinteistöyönantajien jäsenenä ja noudattavat ainoastaan sen työehtosopimuksia niin palveluksessaan olevien kiinteistöhoitajien kuin muunkin henkilöstönsä kohdalla.

Työehtosopimuksen vaihdostilanteessa tavanomaisena menettelytapana on, että vaihtoa edeltävää työehtosopimusta noudatetaan tälle sovitun voimassaoloajan loppuun saakka ja korvaava uusi työehtosopimus otetaan käyttöön siitä alkaen. Avaintyönantajien nykyiset työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka.

Jos tehtävä ratkaisu merkitsee Ääneseudun Asunnot Oy:n jonkin henkilöstöryhmän siirtymistä työntekijän kannalta nykyistä heikompia työehtoja tarjoavan työehtosopimuksen piiriin, tulee työnantajan ja asianosaisten työntekijöiden tai näitä edustavien järjestöjen kesken neuvotella ja sopia ehtojen muutosten rahallisesta tai muusta kompensoimisesta.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää Äänekosken kaupungin konsernijohtona antaa Ääneseudun Asunnot Oy:lle seuraavan kannanoton:

Äänekosken kaupunki katsoo, että Ääneseudun Asunnot Oy:n tulee 1.1.2025 lukien olla jäsenenä yksinomaan Kiinteistöyönantajat ry:ssä ja yhtiön tulee ottaa käyttöön Kiinteistöyönantajat ry:n tekemät työehtosopimukset koko henkilöstölleen siten, että toimistohenkilöstö siirretään Kiinteistöyönantajat ry:n soveltuvan työehtosopimuksen piiriin 1.5.2025 lukien.

Päätös